

MENO A PRIEZVISKO AUTORKY PRÁCE: Mgr. Marie Syrovátková

NÁZOV PRÁCE: Alternativní potravinové sítě v postkomunistickém kontextu:
Farmářské trhy a farmářské obchody v Česku

Nakupovanie je súčasťou nášho každodenného života. Mení a vyvíja sa počas celého nášho života. Transformujúci sa maloobchod vplýva nielen na nákupné správanie spotrebiteľa, ale aj na okolité prostredie, pretvára jeho fyziognómiu. Aj preto štúdium maloobchodu predstavuje pozoruhodný objekt štúdia pre mnohé vedné disciplíny. Geografia ako veda so špecifickým postavením a vzťahom s ostatnými vednými disciplínami zohráva dôležitú úlohu v integrovanom výskume (aktuálnych) socioekonomických problematik, medzi ktoré maloobchod bezpochyby patrí. Možno konštatovať, že aspekt priestorovosti a komplexnosti, ktorý je v práci zreteľný, zohráva v problematike veľmi dôležitú až fundamentálnu úlohu. Je preto chvályhodné, že doktorandka sa rozhodla riešiť túto problematiku ako tému svojej dizertačnej práce.

Vybrané parametre. Predkladaná dizertačná práca pozostáva zo 70 strán hutného textu vrátane zdrojov literatúry, ktorý je doplnený o empirickú časť v podobe publikovaných príspevkov od autorky. Autorka pri písaní práce čerpala celkovo zo solídnych 106 zdrojov literatúry, ku ktorým možno pripočítat literatúru citovanú v publikovaných príspevkoch. Pozitívne možno hodnotiť charakter týchto zdrojov zahrňujúcich zväčša odbornú časopiseckú literatúru významných autorít v problematike. Uvedené zdroje sú relevantné k riešenej problematike a citované korektne. Možno vyzdvihnúť široké spektrum použitých zdrojov v zmysle interdisciplinárneho charakteru.

Cieľ práce. Autorka ciele dizertačnej práce rozvrhla do troch parciálnych cieľov.

1. „Práce si proto klade za cíl na příkladu Česka prohloubit poznání o podobě fenoménu APS v zemích střední Evropy s přihlédnutím ke komunistické minulosti regionu. Záměrem práce přitom je nejen rozbor problematiky v českém prostředí, ale i rozšíření záběru práce o mezinárodní perspektivu studiem zkušeností z irských FT a vyvozením ponaučení pro české prostředí.“ (s. 16). Tento cieľ sa autorke podarilo naplniť. Autorka prehĺbila poznatky problematiky APS v Českej republike. Diskutabilné je prehĺbenie poznatkov v krajinách strednej Európy (ak do takto vymedzenej strednej Európy patrí napr. aj Slovensko).
2. „Na základě komplexní geografické analýzy problematiky FT a FO v Česku, která vychází v zásadě z geografie maloobchodu a spotřeby, avšak pracuje i s poznatky geografie zemědělství a rozvoje venkova, si tato práce klade za cíl zhodnotit přínosy APS k budování udržitelnějšího

systemu výroby a spotřeby potravin v českém kontextu.“ (s. 16). I tento cieľ možno považovať za splnený. Na druhej strane nie je zrejmé, čo autorka považuje za „komplexnú geografickú analýzu problematiky“.

3. *„Předložená práce proto chce na základě poznatků o dosavadním vývoji a současném stavu-FO a FT v Česku i srovnání s vývojem v jiných zemích poukázat na výzvy, s jakými se tyto sítě již dnes potýkají nebo budou potýkat v budoucnu, čímž umožňuje lépe porozumět možnostem APS dosahovat udržitelných principů, jež si vytyčily.*“ (s. 17). Tento cieľ považujem za splnený v plnej miere.

Metódy a zručnosti doktorandky. Aj keď autorka v práci explicitne neuvádza aplikované metódy (pozri nižšie), pri riešení problematiky využila široké spektrum metodologických postupov, čo hodnotím výrazne pozitívne. Tie možno kategorizovať do troch skupín. Prvú z nich predstavujú metódy zamerané na zber primárnych ako i sekundárnych dát. V tejto súvislosti možno oceniť tvorbu rozsiahlej a detailnej databázy farmárskych trhov a farmárskych obchodov ako i percepcií spotrebiteľov. Druhú skupinu metód zastupujú analytické metódy prevažne deskriptívneho charakteru v zmysle štatistickej analýzy dát. Tretia skupina metód je zameraná na interpretačné metódy v podobe kartografických výstupov. Možno vyzdvihnúť snahu autorky riešiť interdisciplinárnu problematiku viacerými metodologickými postupmi a využitím nielen základných, ale aj nadstavbových nástrojov a techník. Pojmový aparát je na vysokej odbornej úrovni. V práci je na mnohých miestach zreteľná zainteresovanosť autorky, jej erudovanosť v problematike a empirický prístup riešenia problematiky.

Štruktúra práce. Predkladaná práca je rozvrhnutá do 7 častí v súlade so stanovenými cieľmi so snahou pokryť študovanú problematiku. Časť „Úvod“ predstavuje náležitý úvod do študovanej problematiky. Autorka vychádza tak z medzinárodného ako i domáceho kontextu, resp. postavenia alternatívnych potravinových sietí (APS) v maloobchode v minulosti ako aj v súčasnosti.

Druhá kapitola „Teoreticko-metodologický rámec štúdia alteratívnych potravinových sietí“ je napísaná erudovane, avšak možno diskutovať o jej naplnení (vychádzajúc z názvu kapitoly). Autorka svoju pozornosť koncentrovala na teoretický rámec štúdia, avšak metodologický rámec absentuje. K samotnej metodologickej podstate problému sa doktorandka vyjadruje iba veľmi stroho v časti 2.4. Je však potrebné podotknúť, že metodologický rámec je objasnený v empirickej časti práce v publikovaných príspevkoch.

Integrálnou súčasťou práce je tretia kapitola. Autorka postupuje systematiky a identifikuje základné princípy alternatívnych smerov v potravinárskom maloobchode z pozície geografa.

V štvrtej kapitole autorka diskutuje k vybraným výzvam APS. Doktorandka sa sústredila na najvýznamnejšie výzvy, avšak možno diskutovať o príčinách výberu práve týchto výziev.

Piata kapitola pôsobí vyvážene. Na jednej strane autorka argumentuje prínosmi, na druhej strane kriticky hodnotí spotrebu.

Stručná šiesta kapitola je dôležitou súčasťou predkladanej práce. Jej obsah je zameraný prevažne na diskusiu so situáciou v západnej Európe, menší dôraz je kladený na budúcnosť v Českej republike, resp. postkomunistických krajinách.

Empirická časť práce v podobe publikovaných výstupov autorky predstavuje vyvrcholenie a využitkovanie výsledkov práce doktorandky, čo možno vyzdvihnúť aj v kontexte plánovacej praxe. Možno konštatovať, že táto syntetická časť práce dokazuje schopnosti doktorandky syntetického a priestorového myslenia. Doktorandka disponuje mnohými zručnosťami a je schopná riešiť zadanú výskumnú úlohu. Prezentované publikácie súvisia s riešenou problematikou a ich usporiadanie je logické v kontexte riešenia problematiky. Priložené príspevky spĺňajú všetky požiadavky kvalitného vedeckého výskumu s medzinárodným významom (okrem príspevku v neimpaktovom časopise *Acta Geographica Universitatis Comenianae*). Autorský podiel doktorandky na týchto publikačných výstupoch je s výnimkou jedného príspevku dominantný. Vzhľadom k tomu, že tieto príspevky prešli serióznym recenzným konaním, nemám k nim pripomienky.

Pripomienky a hodnotenie práce. Okrem spomínaných viac-menej koncepčných pripomienok je potrebné upozorniť na niektoré ďalšie:

1. Autorka identifikuje základné výzvy APS, ktoré možno zhrnúť do problémov konvencionalizácie APS a konkurenčnému boju medzi alternatívnymi a konvenčnými potravinovými sieťami. Možno diskutovať aj o iných ako uvedených výzvach, ktorým APS čelia na území Českej republiky?
2. Diskusia k budúcnosti APS je v práci diskutovaná. Ako autorka hodnotí vývoj novej paradigmy geografie potravín („new food geographies“) v kontexte nákupného správania českých spotrebiteľov?
3. Sociálna exkluzivita v kontexte APS je diskutovaná na viacerých miestach. Možno predpokladať, že „foodie gentrification“ je súčasťou, ale zároveň odpoveďou na globalizáciu potravinárskeho maloobchodu. Ako možno hodnotiť príčiny a dôsledky odlišného nákupného správania českých spotrebiteľov?

Aj napriek spomínaným pripomienkam a výhradám si predkladaná dizertačná práca zachovala výbornú odbornú a vedeckú úroveň v širšom spektre hodnotených problémov. Autorka na mnohých miestach práce prejavila hĺbkovú znalosť problematiky. Práca rozvíja vedný odbor a prináša množstvo nových poznatkov v kontexte interdisciplinárnej povahy problému. Aj preto pokladám dizertačnú prácu Mgr. Marii Syrovátkovej za solídnu. Doktorandka odviedla kus dobrej a poctivej práce a preukázala, že má predpoklady úspešne postupovať vo vedecko-výskumnej činnosti.

Preto po úspešnej obhajobe navrhujem Mgr. Marii Syrovátkovej udeliť akademický titul „philosophiae doctor“ (“PhD.“).

V Bratislave dňa 14.06.2015

doc. RNDr. František Križan, PhD.

Katedra regionálnej geografie, ochrany a plánovania krajiny

PRIF UK, Mlynská dolina, 842 15 Bratislava